

Dnr 13KS/0131

Kommunstyrelsen 2013-04-10 § 62

Överenskommelse om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare

Kommunstyrelsens förslag

1. Värmdö kommun tecknar avtal med Länsstyrelsen i Stockholm om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare om ett årligt mottagande av 7 – 30 flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar varav 15 tas emot genom anvisning av arbetsförmedlingen eller Migrationsverket och övriga 15 beräknas bosätta sig på egen hand.
2. Värmdö kommun tecknar avtal med Länsstyrelsen i Stockholm om avtal om 7 asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar, samt att avtal om tillgängliga platser för ensamkommande barn/ungdomar med uppehållstillstånd särskiljs.
3. Värmdö kommun tecknar avtal med Värmdö Bostäder AB om tilldelning av adekvat antal lägenheter för mottagande av nyanlända flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar.
4. Kommundirektören för i uppdrag att, i samråd med socialnämnden, undersöka möjligheten att hitta fler bostäder på den öppna marknaden, bland privatpersoner eller företag.
5. Resurser för socialnämnden och finansieringsnämnden för utbildning för arbetet med nyanlända flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar beaktas i budgetrevidering för 2013 och i samband med budgetarbetet 2014.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Ärendebeskrivning

Överenskommelsen om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare har omförhandlats.

Socialnämnden har föreslagit kommunfullmäktige besluta:

1. Värmdö kommun tecknar avtal med Länsstyrelsen i Stockholm om mottagande och av 5 – 30 flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar varav omkring 15 tas emot genom att de anvisas plats för bosättning i kommunen via arbetsförmedlingen eller Migrationsverkets försorg och övriga 15 beräknas bosätta sig på egen hand.
2. Värmdö kommun tecknar avtal med Länsstyrelsen i Stockholm att antalet asylplatser för mottagande av ensamkommande

- barn/ungdomar utökas från 3 platser till 5 platser och att avtal om tillhandahållande av så kallade OUT-platser särskils.
3. Värmdö kommun tecknar avtal Med Värmdö Bostäder AB om tilldelning av adekvat antal bostadslägenheter för fullgörande av mottagande av nyanlända och ensamkommande barn/ungdomar.
 4. För det fall avtal enligt ovan tecknas, begär en budgetförstärkning motsvarande kostnaden för en (1) handläggare på IFO barn och ungdom.
 5. För det fall avtalet enligt ovan tecknas, teckna avtal med AB Vårlyjus om 5 asylplatser.

Handlingar i ärendet

Överenskommelse om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare;
KLK 2013-03-12
Socialnämndens beslut 2013-02-05, § 6

Yrkanden

Malin Åberg Aas (MP), Anders Bergman (FP) och Max Ljungberg (MP) yrkar på följande beslut:

1. Värmdö kommun tecknar avtal med Länsstyrelsen i Stockholm om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare om ett årligt mottagande av 7 – 30 flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar varav 15 tas emot genom anvisning av arbetsförmedlingen eller Migrationsverket och övriga 15 beräknas bosätta sig på egen hand.
2. Värmdö kommun tecknar avtal med Länsstyrelsen i Stockholm om avtal om 7 asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar, samt att avtal om tillgängliga platser för ensamkommande barn/ungdomar med uppehållstillstånd särskiljs.
3. Värmdö kommun tecknar avtal med Värmdö Bostäder AB om tilldelning av adekvat antal lägenheter för mottagande av nyanlända flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar.
4. Resurser för socialnämnden och finansieringsnämnden för utbildning för arbetet med nyanlända flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar beaktas i budgetrevidering för 2013 och i samband med budgetarbetet 2014.

Annika Andersson Ribbing (S) och Peter Frej (M) yrkar att beslutet kompletteras med att kommundirektören för i uppdrag att, i samråd med socialnämnden, undersöka möjligheten att hitta fler bostäder på den öppna marknaden, bland privatpersoner eller företag.

Propositioner

Ordföranden ställer proposition om yrkandena från Åberg Aas m.fl. och Ribbing m.fl. bifalles och finner att de bifalles.

Reservationer och protokollsanteckningar

Ej tjänstgörande ersättaren Mats Skoglund (V) lämnar följande ersättaryttrande:

”Vänsterpartiet anser att Värmdö kommun tecknar avtal enligt Länsstyrelsens förslag dvs. att kommunen tar emot 7-45 flyktingar samt 7 asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar.”

Sändlista

Kommunfullmäktige

Handläggare
Marie Lindström
Kansli- och utvecklingsavdelningen
marie.lindstrom@varmdo.se

Diarienummer
13KS/0131

Kommunfullmäktige

Överenskommelse om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare

Förslag till beslut

1. Värmdö kommun tecknar avtal med Länsstyrelsen i Stockholm om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare i nivå med beslutet i socialnämnden om ett årligt mottagande av 5-30 flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar varav omkring 15 tas emot genom anvisning av arbetsförmedlingen eller Migrationsverket och övriga 15 beräknas bosätta sig på egen hand,
2. Värmdö kommun tecknar avtal med Länsstyrelsen i Stockholm om avtal om 5 asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar, samt att avtal om tillgängliga platser för ensamkommande barn/ungdomar med uppehållstillstånd särskiljs.
3. Värmdö kommun tecknar avtal med Värmdö Bostäder AB om tilldelning av adekvat antal lägenheter för mottagande av nyanlända flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar.
4. Resurser för socialnämnden och finansieringsnämnden för utbildning för arbetet med nyanlända flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar beaktas i samband med budgetarbetet 2014.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Överenskommelsen om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare ska omförhandlas. Länsstyrelsen har föreslagit att Värmdö kommun ska ta emot 7-45 flyktingar årligen vilket innebär en ökning med cirka 20 nyanlända flyktingar per år. Vidare föreslår länsstyrelsen att Värmdö kommun utökar antalet asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar från 3 till 7. Mottagande av asylsökande barn/ungdomar är ett omfattande uppdrag för kommunen som kräver stora resurser både när det gäller utredningar och insatser. Varje asylplats genererar i genomsnitt 3 ensamkommande barn/ungdomar per år. En ökning till 7 asylplatser innebär därmed mer än en fördubbling av antalet boendeplatser.

Länsstyrelsens förslag på utökning av mottagningen innebär kraftigt ökade krav på kommunen och att avsevärt många fler bostäder än idag behöver avsättas för nyanlända kommuninvånare. Socialnämnden rekommenderar därför kommunfullmäktige att teckna avtal om mottagande av 5-30 nyanlända och ensamkommande barn/ungdomar och att utöka antalet asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar från 3 till 5. Socialnämnden bedömer att förutsättningen för att kommunen ska kunna fullgöra ett sådant åtagande bland annat är att avtal tecknas med Värmdö Bostäder AB om tilldelning av adekvat antal bostäder för ändamålet.

De kostnader som verksamheterna har för mottagandet täcks inte fullt ut av de ersättningar de får. Därför bör socialnämnden och finansieringsnämnden för utbildning tillföras resurser så att de kan ta emot nyanlända flyktingar och ensamkommande ungdomar/barn på ett tillfredsställande sätt.

Bakgrund

Ansvaret att träffa överenskommelser med kommuner om mottagning av nyanlända övergick 1 juli 2010 från Migrationsverket till länsstyrelserna. I det fall det redan fanns en gällande överenskommelse om mottagande av nyanlända mellan kommunen och Migrationsverket fortsatte den att gälla.

- Värmdö kommun har sedan 2004 ett löpande avtal med Migrationsverket att ta emot 0,18 % av antalet beviljade uppehållstillstånd i riket, vilket idag motsvarar cirka 25 flyktingar per år.
- Värmdö kommun har sedan 2009 ett löpande avtal om mottagande av asylsökande ensamkommande barn/ungdomar enligt vilket Värmdö Kommun förbinder sig att hålla 10 boendeplatser tillgängliga för ensamkommande barn/ungdomar över 14 år, varav minst 3 platser alltid ska vara tillgängliga för asylsökande barn/ungdomar.

Enligt länsstyrelsen behöver samtliga överenskommelser om mottagande av nyanlända tecknade tidigare än 2011 skrivas om och samtliga överenskommelser om ensamkommande barn behöver omförhandlas inför 2013.

Ärendebeskrivning

I bilagd rapport Överenskommelse om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare framgår hur mottagandet av nyanlända invandrare och ensamkommande barn fungerar idag i Värmdö kommun.

Ekonomiska konsekvenser

Länsstyrelsens förslag om en ökning av mottagandet av antalet nyanlända och ensamkommande barn innebär ett stort utökat åtagande för kommunen.

Det är inte helt lätt att räkna ut vad mottagandet av en flykting eller ett ensamkommande barn/ungdom kostar för kommunen. Varje person har individuella behov och olika förutsättningar för etablering i det svenska samhället. Ovanstående genomgång av kommunens åtaganden pekar på att kostnaderna för kommunen för mottagandet av nyanlända överstiger de statliga ersättningarna.

Kostnader för verksamheter som inte täcks av ersättningar från staten eller från beställaren.

- Utredningskostnader inom socialnämndens verksamhet.
- Kostnader som finns för asylsökande elever där schablonersättningen inte räcker och skolan inte får någon skolpeng.

Dessutom kan socialkontoret få kostnader för tiden mellan de nyanlända beviljas uppehållstillstånd tills de får etableringsersättning och andra ersättningar från statliga myndigheter ("glappet") samt extraordinära kostnader för flyktingar som ska gå att återsöka, men som inte ersätts.

Ovanstående kostnader är sådana som verksamheterna uppger att de har i dagsläget. Vid en ökning av mottagandet av flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar ökar samtidigt de statliga ersättningarna. Det är dock rimligt att anta att kostnaderna inte kommer att täckas av ersättningarna.

Indirekta kostnader uppstår på grund av svårigheter att planera och organisera verksamheter efter de varierande behoven.

Åtgärder

För socialnämndens del innebär en ökning av mottagandet med 5-30 nyanlända och 5 asylplatser¹ att ytterligare en heltidstjänst behövs bland annat för att göra utredningar. Kostnaden för detta beräknas till ca 500 000 kr/år.

Finansieringsnämnden för utbildnings budget ses över så att de ökade kostnaderna täcks för ökade kostnade för skolpeng, modersmål, sfi och differens mellan skolpengen och schablonersättningen inom gymnasiet.

Finansieringsnämnden för utbildning ersätter utbildningsstyrelsen för varje asylsökande elev med differensen mellan skolpengen och schablonersättningen, dvs. 34 400 kr för elever på gymnasiets språkintruktionsprogram.

Konsekvenser för miljön

Förslaget till mottagande av flyktingar har inga konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Värmdö ska vara ett öppet samhälle och kommunen har en hög ambition när det gäller mottagandet av nyanlända. Genom ett professionellt och genomtänkt mottagande av flyktingar kan eventuella negativa konsekvenser för medborgarna undvikas samtidigt som positiva konsekvenser förstärks.

Bedömning

Värmdö kommun har en vilja att ta emot nyanlända flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar. Ambitionsnivån är hög. Kommunens faktiska möjligheter att göra detta är dock begränsade av bristen på bostäder. Detta har tidigare inneburit att avtal om antal nyanlända som kommunen har åtagit sig att ta emot aldrig har kunnat uppfyllas.

Mottagandet av flyktingar i Värmdö kommun ska ske på ett ansvarsfullt och bra sätt för dem som anländer till kommunen, och kommunens olika verksamheter måste ha rimliga

¹ Ökning av antalet mottagna enligt förslag av socialnämnden.

förutsättningar att sköta sina uppdrag. Socialnämndens förslag om mottagande är ett mer realistiskt förslag än länsstyrelsens förslag till avtal. Därför bör Värmdö kommun förhandla med länsstyrelsen om de nivåer på mottagandet som socialnämnden föreslagit, dvs. ett årligt mottagande av 5-30 flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar och 5 asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar.

Socialnämnden uppskattar att det årligen behövs 10-12 lägenheter av varierande storlek för att kunna uppfylla mottagandet av 5-30 flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar. Värmdö Bostäder har en lång kö och många sociala förturer och anser inte att de har möjlighet att erbjuda de lägenheter det finns behov av. För att förbättra möjligheterna att kunna erbjuda nyanlända bostäder bör ett avtal träffas med Värmdö Bostäder AB om tilldelning av lägenheter för flyktingmottagandet.

Vid uträkning av antalet flyktingar en kommun förväntas ta emot använder länsstyrelsen det så kallade länstalet. Som tidigare beskrivits värderas arbetsmarknadens förutsättningar, folkmängd och demografiska förutsättningar högre än utbudet av tillgängliga bostäder. Bostadsbristen är stor i de flesta av kommunerna i Stockholms län och det är troligt att de brottas med samma problem som Värmdö kommun angående bristen på bostäder för flyktingar. Ett intensivt arbete med att försöka lösa bostadsproblemen på olika sätt är nödvändigt, både i kommunen och i regionen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kansli- och utvecklingsavdelningen i samarbete med representanter för verksamheter i Värmdö kommun som berörs av mottagandet av nyanlända i kommunen.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1	Rapport Överenskommelse om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare	x
2	Förslag till fördelning – flyktingmottagande i Stockholm län 2013	x
3	Avsiktsförklaring rörande mottagande av ensamkommande barn i Stockholm län, KSL, Länsstyrelsen	x
4	Information om Vårlyjus AB	x
5	Protokoll från socialnämnden 2013-02-05 § 6	x
6	Lista över personer som bidragit med information till skrivelsen	x

Stellan Folkesson
Kommundirektör

Maria Larsson Ajne
Kanslichef

Utredning om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare

Fördjupning

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Bakgrund.....	3
Ärendebeskrivning.....	4
Arbetsförmedlingens ansvar.....	4
Kommunens ansvar.....	4
Socialt stöd	4
Boende	7
Skola.....	8
<i>Introduktion av nyanländ elev i skolan.....</i>	9
<i>Ekedalsskolan</i>	10
<i>Kvarnbergsskolan</i>	10
<i>Gymnasieskolan.....</i>	11
Fritid	12
Skolhälsovård	13
Svenska för invandrare (sfi)	14
Samhällsorientering.....	14
Hälsovård och psykisk ohälsa	15
Funktionsnedsättning.....	15
Äldre över 65 år.....	15
Överförmyndarnämnden	16
Ersättningar från staten	17
Grundersättning.....	17
Schablonersättning	17
Ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd	18
Ersättning för stöd och hjälp i boendet och särskilda boendeformer	18
Övriga ersättningar.....	18
Ensamkommande barn	18
Grundersättning.....	19
Ersättning för omvårdnad.....	19
Schablonersättning för boendeplatser	19
Schablonersättning för ensamkommande asylsökande barns skolgång 2013:.....	19
Ersättning för god man och särskilt förordnad vårdnadshavare.....	20
Länsstyrelsens förslag till fördelning.....	20
Ekonomiska konsekvenser	20
Bedömning	21

Sammanfattning

Överenskommelsen om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare ska omförhandlas. Länsstyrelsen har föreslagit att Värmdö kommun ska ta emot 7-45 flyktingar årligen vilket innebär en ökning med cirka 20 nyanlända flyktingar per år. Vidare föreslår länsstyrelsen att Värmdö kommun utökar antalet asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar från 3 till 7. Mottagande av asylsökande barn/ungdomar är ett omfattande uppdrag för kommunen som kräver stora resurser både när det gäller utredningar och insatser. Varje asylplats genererar i genomsnitt 3 ensamkommande barn/ungdomar per år. En ökning till 7 asylplatser innebär därmed mer än en fördubbling av antalet boendeplatser.

Länsstyrelsens förslag på utökning av mottagningen innebär kraftigt ökade krav på kommunens förvaltning och att avsevärt många fler bostäder än idag behöver avsättas för nyanlända kommuninvånare. Socialnämnden rekommenderar därför kommunfullmäktige att teckna avtal om mottagande av 5-30 nyanlända flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar och att utöka antalet asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar från 3 till 5. Socialnämnden bedömer att förutsättningen för att kommunen ska kunna fullgöra ett sådant åtagande bland annat är att avtal tecknas med Värmdö Bostäder AB om tilldelning av adekvat antal bostäder för ändamålet.

Vid en ökning av mottagandet av flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar ökar samtidigt de statliga ersättningarna. Det är dock rimligt att anta att kostnaderna inte kommer att täckas av ersättningarna.

Bakgrund

Ansvaret att träffa överenskommelser med kommuner om mottagning av nyanlända övergick 1 juli 2010 från Migrationsverket till länsstyrelserna. I det fall det redan fanns en gällande överenskommelse om mottagande av nyanlända mellan kommunen och Migrationsverket fortsatte den att gälla.

- Värmdö kommun har sedan 2004 ett löpande avtal med Migrationsverket att ta emot 0,18 % av antalet beviljade uppehållstillstånd i riket, vilket idag motsvarar cirka 25 flyktingar per år¹.
- Värmdö kommun har sedan 2009 ett löpande avtal om mottagande av asylsökande ensamkommande barn/ungdomar enligt vilket Värmdö Kommun förbinder sig att hålla 10 boendeplatser tillgängliga för ensamkommande barn/ungdomar över 14 år, varav minst 3 platser alltid ska vara tillgängliga för asylsökande barn/ungdomar.

Enligt länsstyrelsen behöver samtliga överenskommelser om mottagande av nyanlända tecknade tidigare än 2011 skrivas om och samtliga överenskommelser om ensamkommande barn behöver omförhandlas inför 2013.

¹ Mellan åren 2007-2010 hade Värmdö en tillfällig överenskommelse med Integrationsverket om mottagande av 128 nyanlända per år.

Ärendebeskrivning

Arbetsförmedlingens ansvar

Arbetsförmedlingen har ansvar för etableringen av flyktingar enligt etableringslagen de första två åren efter uppehållstillstånd. Det innebär ett samordningsansvar för individens *arbetsmarknadsetablering* och *bosättningsansvar*. Med bosättningsansvar avses att arbetsförmedlingen ska anvisa lämplig kommun för bosättning utifrån ett arbetsmarknadsperspektiv.

Under tiden flyktingen deltar i arbetsförmedlingens introduktion och följer sin etableringsplan får han/hon etableringsersättning som ska räcka till den grundläggande försörjningen. Utbetalningen administreras av försäkringskassan.

För de nyanländas anställning finns det en del stöd till arbetsgivare i form av nystartsjobb, instegsjobb och jobb- och utvecklingsgaranti.

Kommunens ansvar

Kommunen har, utöver det generella ansvaret som gäller alla kommuninvånare enligt kommunallagen, ett praktiskt mottagandeansvar för nyanlända vilket innebär att kommunen ansvarar för *boende, skola, undervisning i svenska (sfi), samhällsorientering* och *socialt stöd*. Kommunen är skyldig att ta emot anhöriga till ensamkommande barn som flyttar till Sverige.

Socialt stöd²

Socialnämnden ansvarar för mottagandet av nyanlända flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar till Värmdö kommun. Det är socialkontorets uppgift att ordna boendet och hjälpa till med socialt stöd såsom till exempel kontakter med olika myndigheter, skatteverket och hälsovården. Anmälan ska göras till förskola och skola och föräldrarna informeras om svenska normer när det gäller barnuppfostran med mera. För att de nyanländas barn inte ska hamna i skuggan av de vuxnas etablering behöver kommunen följa upp barnen i hemmen och i skolan.

Enheten Arbete & Försörjning på socialkontoret fattar beslut om boende för vuxna nyanlända flyktingar med familjer, utförarenheten ordnar det praktiska kring boendet. Arbete & Försörjning utreder även familjernas behov av ekonomiskt stöd.

Nyanlända som deltar i etableringsaktiviteter har rätt till etableringsersättning från arbetsförmedlingen och ska inte behöva försörjningsstöd från kommunerna. Kommunen har dock det yttersta ansvaret enligt socialtjänstlagen och det finns situationer där kommunen kan behöva gå in med ekonomiskt bistånd:

- Initialt ekonomiskt bistånd efter det att individen har beviljats uppehållstillstånd tills det att individen får etableringsersättning och andra ersättningar från statliga myndigheter ("glappet"). Kommunerna får en särskild engångsschablon för varje mottagen nyanländ som ska täcka kostnaderna för detta initiala bistånd.
- Kompletterande försörjningsstöd under den tid etableringsplanen upprättas och individen får reducerad etableringsersättning.

² Uppgifter under rubriken "Socialt stöd" från Ylva Sjögren, Jonas Krook, Karin Jöback, Carin Danielsson, Helena Helin och Nedhal Pirababi, se bilaga 6.

- Kompletterande försörjningsstöd för personer som inte deltar i aktiviteter på heltid på grund av nedsatt prestationsförmåga.
- Kompletterande försörjningsstöd för personer som har etableringsersättning men varken har rätt till bostadsbidrag eller bostadsersättning.
- Kompletterande försörjningsstöd till personer som inte har tillräcklig prestationsförmåga för att få en etableringsplan och därmed inte får några av de nya statliga ersättningarna.

Kommunerna kan återsöka faktiska kostnader i de flesta av dessa fall hos Migrationsverket.

Enhetliga budskap – myndigheternas ansvar, ett internt stödmaterial

Etableringsperioden är på 24 månader från det datum etableringsplanen upprättas och den nyanlända tas emot i kommunen. Om individen inte är självförsörjande när etableringsplanen och etableringsersättningen upphör, och inte kan få sin försörjning tryggad på annat sätt, hänvisas personen till kommunens ekonomiska bistånd. Kommunen får ingen särskild ersättning för dessa kostnader.

Etableringslagen infördes 1 december 2010 och därför är det för tidigt att säga hur många flyktingar som är självförsörjande efter den tvååriga etableringsperioden.

Antal mottagna flyktingar 2006-2012 och hur många som behöver försörjningsstöd idag:

Registrerade flyktingar sedan 2006-2012 vuxna och barn	Vuxna	Barn	Flyttat vuxna	Flyttat p.g.a. arbete	Självförsörjande vuxna	Behöver komplettering till försörjning vuxna
329	153	176	4	10	105	34

Under 2011-2012 togs 22 vuxna flyktingar emot i Värmdö kommun. Alla dessa är självförsörjande utom en familj som behöver komplettering på grund av sjukdom.

Ensamkommande barn/ungdomar

När Migrationsverket beviljat ett asylsökande ensamkommande barn uppehållstillstånd ansvarar vistelsekommunen för fortsatta insatser under barnets uppväxt samt att han eller hon etableras i samhället.

Mottagandet av ensamkommande barn/ungdomar är ett omfattande uppdrag som utgår från det barnskydd som är reglerat i socialtjänstlagen. Ensamkommande barn/ungdomar har samma rätt som andra barn till insatser från socialnämnden, skyddas från att fara illa eller utvecklas ogynnsamt.

Barnen/ungdomarna placeras inledningsvis på kommunens hvb-hem³, Äppelbo, som drivs av socialkontorets utförarenhet. Kommunen har avtal med länsstyrelsen om 10

³ Hvb-hem är hem för vård och boende.

boendeplatser på Äppelbo, varav 3 är avsedda för asylsökande barn/ungdomar, vilket i praktiken innebär ca 9 asylsökande barn/ungdomar på årsbasis.

Sedan starten av Äppelbo år 2007, har 57 barn tagits emot av socialnämnden. Den 1 januari 2013 var 10 barn boende på Äppelbo. Till detta tillkommer 17 barn som är placerade i heldygnsvård. Några enstaka öppenvårdsinsatser förekommer också. Barnen/ungdomarna är oftast runt 15 år när de anländer och blir kvar inom socialtjänstens ansvar under en lång tid och genomströmningen av ungdomar är låg. Den grupp om 27 barn/ungdomar som bor i kommunen idag kommer att växa betydligt oavsett om kommunen fattar beslut om att utöka mottagandet eller inte.

De barn som får avslag på sin asylansökan när de bor på Äppelbo mår ofta dåligt och kan vara frustrerade. Det kan vara svårt för personal och övriga ungdomar att bemöta dem på ett bra sätt. De ungdomar som behöver får hjälp att ta kontakt med barn- och ungdomspsykiatri, BUP. En del av ungdomarna uppger att de är yngre än personalen på Äppelbo bedömer att de rimligen kan vara. Detta kan också leda till problem i bemötandet. Migrationsverket vänder sig ofta till personalen på Äppelbo för bedömningar av ungdomarnas ålder.

Av de 57 barn/ungdomar som kommit till Värmdö är den största gruppen från Afghanistan, 23 stycken. Andra större grupper är från Irak (14) och Somalia (9).

Ungdomarna bor i genomsnitt 7-8 månader på Äppelbo innan de flyttar, vanligen till ett familjehem. Hittills har 9 ungdomar på Äppelbo förenats med sina familjer genom att anknytningsinvandring. I dessa fall flyttar ungdomarna till sina familjer i egna boenden.

Socialkontorets ungdomsgrupp handlägger mottagandet av ensamkommande barn/ungdomar. Många ungdomar är traumatiserade när de kommer och behöver omfattande stöd. Den enskildes behov ska utredas och beslut ska fattas om insatser och placering i lämpligt boende. Detta innebär också att utreda om en familj, till exempel en anhörig, är lämplig och har förutsättningar att ta emot barnet. Omständigheterna kring barnet/ungdomen ändras ofta vilket kräver nya utredningar och insatser. God man eller särskild förordnad vårdnadshavare ska tillsättas. Socialkontorets familjevårdsgrupp arbetar med att rekrytera familjehem. Familjehemsuppdraget är ofta mycket komplicerat och rekryteringen av familjehemmen är tidsödande.

När ensamkommande ungdomar/barn beviljas uppehållstillstånd har socialnämnden en skyldighet att efterforska var barnets familjemedlemmar finns.

När barnet/ungdomen fått permanent uppehållstillstånd (PUT) ska gode mannen meddela folkbokföringen. Barnet får då ett personnummer och blir folkbokfört, oftast i anvisningskommunen som då blir hemkommun. När barnet fått uppehållstillstånd är det inte längre gode mannen som ansvarar för barnet. Socialnämnden i kommunen där barnet vistas ansöker då till tingsrätten om särskilt förordnad vårdnadshavare för barnet/ungdomen. Socialnämnden ansvarar för vården och det är inte längre någon skillnad mellan den nyanlände och alla andra barn/ungdomar.

Socialnämndens kostnader

Personalkostnader, med 2012 års löner, för att handlägga mottagande av 5-30 nyanlända och ensamkommande barn/ungdomar och en ökning av asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar från 3 till 5 platser enligt socialnämndens förslag till avtal, uppgår till

sammanlagt till 3 414 000 kr. Då ingår en utökning med en heltidstjänst på individ- och familjeomsorgen för handläggning av ensamkommande barn/ungdomar.

Handläggningen av mottagandet av ensamkommande barn/ungdomar - med utredning, tillsättning av insatser och uppföljning av vården - är som beskrivits omfattande och tidskrävande och kräver kvalificerad personal. Migrationsverket ersätter kommunen med 31 000 kr (per barn i hvb-hem) och 39 000 kr (per barn i familjehem) för denna handläggning, vilket är långt under den verkliga kostnaden. Flera av dessa barn utreds vid flera tillfällen.

Värmdö kommun ersattes med 80 000 kr för tiden mellan de nyanlända beviljades uppehållstillstånd tills det att de fick etableringsersättning och andra ersättningar från statliga myndigheter ("glappet") 2012. Den verkliga kostnaden var 135 000 kronor och därför hade Värmdö en kostnad på 55 000 kr för "glappet" 2012.

Ibland uppstår extraordinära kostnader i flyktingfamiljer som går att återsöka. I slutet av 2012 återsökte socialnämnden sådana kostnader för en barnfamilj och beviljades 82 procent av utlagt belopp med motivering att Migrationsverkets medel var slut för året. Detta innebär att det finns en osäkerhet om kommunen ska få del av den statliga ersättningen fullt ut enligt lagstiftningen.

Äppelbo finansieras av de statliga ersättningarna, grundersättning 500 000 kr och schablonersättning 1 900 kr per dygn per ungdom.

Socialnämnden har föreslagit att Äppelbo ska övergå från att vara ett boende för asylsökande barn och ungdomar till att vara ett boende för barn/ungdomar som har fått uppehållstillstånd. Kommunen föreslås avtala med Vårlyjus AB, se bilaga 4, om boendeplatser för asylsökande barn/ungdomar.

Boende

Länsstyrelsen använder en fördelningsmodell, länstalet, vid uträkningen av hur många flyktingar kommunerna föreslås ta emot. Utgångspunkten för fördelningen är arbetsmarknadens behov av arbetskraft och den enskildes möjligheter att få arbete på bostadsorten. I viktningen av olika faktorer värderas arbetsmarknadens förutsättningar, folkmängd och demografiska förutsättningar högre än utbudet av tillgängliga bostäder. Länstalet fastställs av arbetsförmedlingen och baseras på Migrationsverkets prognoser.

Kommunerna ansvarar för att planera bostadsförsörjningen så att alla i kommunen kan leva i goda bostäder. För att bostadsförsörjningen ska fungera behövs det tillräckligt med bostäder i kommunen. I Värmdö kommun är det brist på hyreslägenheter. Därför har Värmdö inte kunnat ta emot det antal flyktingar från anläggningsboenden som man avtalat om.

Det finns inget avtal mellan socialnämnden och Värmdö Bostäder som reglerar anvisningen av bostäder. Detta leder till en osäkerhet om tillgången på bostäder för de flyktingar som kommunen åtagit sig att ta emot.

Värmdö Bostäder har 2 000 lägenheter i sitt bostadsbestånd och förmedlar cirka 175 lägenheter per år. Idag är 5 425 personer anmälda till bostadskön. Värmdö Bostäder har en stor andel sociala kontrakt, vilket innebär att socialnämnden hyr en lägenhet av

företaget och hyr ut den i andra hand till en hyresgäst som inte uppfyller kriterierna för ett förstahandskontrakt. Det finns också i undantagsfall en möjlighet för vissa att få förtur till en lägenhet av sociala eller medicinska skäl. Det finns inte någon formell rätt för flyktingar till förtur till lägenhet hos Värmdö Bostäder.

När Migrationsverket anvisar en flykting till Värmdö kontaktar socialkontorets flyktingstrateg bostadsförmedlingen om behovet av bostad. Efter kontakt med Värmdö Bostäder anvisar därefter bostadsförmedlingen en bostad till socialkontoret för utyrning till flyktingen. Ofta finns inte någon lämplig bostad tillgänglig direkt utan det uppstår en viss väntetid.

De flyktingar som kommunen tar emot enligt etableringslagen har sin försörjning genom etableringsersättningen under två år. De har därmed möjlighet att betala hyra för sin bostad. Det är önskvärt att familjer som bosätter sig i Värmdö Bostäders lägenheter får ett förstahandskontrakt på sin bostad. I de fall flyktingen inte är självförsörjande efter två år har han/hon möjlighet att få försörjningsstöd och därmed betala hyran. De boende som idag har socialt kontrakt på en lägenhet får överta sitt hyreskontrakt efter två år även om personen har försörjningsstöd.

Lägenheterna i Värmdö Bostäders bestånd består till största delen av 2-3-rumsbostäder⁴. I hela bostadsbeståndet finns endast 10 lägenheter med 5 rum och kök och 95 lägenheter med 4 rum och kök⁵.

Kostnaden för boendet betalas av den enskilde själv genom etableringsersättningen. De kostnader som kan uppstå för kommunen i samband med bosättningen ska täckas av schablonersättningen från staten.

Ensamkommande barn

Ensamkommande barn som kommer till Värmdö kommun placeras inledningsvis på Äppelbo hvb-hem. På Äppelbo finns 10 platser för ensamkommande barn/ungdomar varav 3 platser avsedda för asylsökande barn/ungdomar. När barnet/ungdomen beviljats uppehållstillstånd kommer ett nytt asylsökande barn till Äppelbo. Det innebär att de 3 platserna i praktiken upptas av ungefär 9 asylsökande barn per år. När barnet fått uppehållstillstånd utreder socialtjänsten om barnet/ungdomen har behov av att placeras i till exempel familjehem. När ungdomarna blir äldre och etablerade och kan klara sig själva behöver de slussas ut till eget boende. Kommunen disponerar för närvarande en lägenhet som delats av ett par ensamkommande ungdomar.

Kommunen får statlig ersättning för barnens/ungdomarnas boende i familjehem eller hvb-hem.

Skola

När ensamkommande barn anländer till Värmdö är det kommunens ansvar att se till att barnet får utbildning i förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, fritidshem och annan pedagogisk omsorg. Asylsökande barn har rätt till

⁴ Ca 78 % av bostadsbeståndet är 2-3 rum och kök.

⁵ Mindre än 0,5 % är 5 rum och kök och knappt 5 % är 4 rum och kök.

utbildning, men de har inte skolplikt. Skolplaceringen bör vara gjord senast inom en månad efter ankomsten⁶.

Skolan ska kartlägga och bedöma ensamkommande elevers tidigare kunskaper och barnen ska, liksom alla andra barn, få den ledning och stimulans de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling. Skolan ansvarar för att alla elever får en individuellt anpassad undervisning och att deras utveckling planeras och följs noga genom hela skoltiden.

Introduktion av nyanländ elev i skolan⁷

När skolan informeras av myndighet, vårdnadshavare eller god man om att en nyanländ elev är på väg till skolan, förbereds mottagandet. Kommunförbundet i Stockholms län (KSL) har tagit fram en lista över insatser som bör genomföras när eleven har anlänt. Insatserna ska dokumenteras väl. Det är viktigt att insatserna sker i samverkan mellan skola, vårdnadshavare/god man, socialtjänst och boende.

- Skolan/kommunen undersöker om eleven med vistelseadress i kommunen, har ansökt om uppehållstillstånd, har LMA-nummer⁸, etc.
 - Skolbakgrund, sociala nätverk, levnadsförhållanden, boende och hälsoläge/hälsokontroll kartläggs.
 - Information om det svenska skolsystemet och elevhälsan ges.
 - Eleven erhåller skolplacering.
 - Skolan gör en fördjupad kartläggning av elevens kunskaper. Denna kartläggning ligger till grund för de stödinsatser skolan bedömer ska genomföras.
 - Individuell utvecklingsplan (IUP) för grundskoleelev och individuell studieplan för gymnasieelev upprättas.
 - Efter beslut av rektor om behov av särskilt stöd, upprättas åtgärdsprogram.
 - Är eleven berättigad till modersmålsundervisning anordnas detta.
 - Vid behov anordnas studiehandledning på modersmålet.
 - Det är önskvärt att skolan tillsammans med andra kommunala förvaltningar samordnar att eleven får hjälp med att komma i med kontakter med fritidsgård och föreningsliv i kommunen. Det är även önskvärt att kontakterna finns också utanför det egna bostadsområdet.
-
- Det är önskvärt att varje elev också får kontakt med en mentor i arbetslivet.

Förberedelseklasser är avsedda för elever, 7-16 år, som nyligen kommit till Sverige och som inte behärskar svenska i sådan utsträckning att de kan följa undervisningen i en vanlig klass. I förberedelseklassen introduceras de till svenska språket, svenska

⁶ Skolförordningen 4 kap.

⁷ KSL: Riktlinjer/Checklista för Mottagande av ensamkommande/nyanlända barn i skola och utbildning och överlämnande mellan skolor, 2012-05-10. Riktlinjerna/checklistan har varit på tjänstemannaremiss i Värmdö kommun, dnr 12KS/0242.

⁸ LMA-nummer: Migrationsverkets LMA-kort ges till asylsökande och andra utlänningar, som har rätt att få ersättning enligt lagen om mottagande av asylsökande (LMA).

skolsystemet och det svenska samhället. Eftersom eleverna befinner sig på olika kunskapsnivåer måste all undervisning vara individanpassad även om arbetet sker i grupp. Målet med arbetet i förberedelseklassen är att eleverna så snart som möjligt ska klara av att övergå till undervisningen i vanlig svensk klass och där kunna uppnå de gällande nationella målen för utbildningen. Eleven kan som längst vara inskriven två år i förberedelseklass.

Finansieringsnämnden för utbildning har avtal med utbildningsstyrelsen om ersättning för förberedelseelever i grundskolan. Varje elev i förberedelseklass ersätts med två ordinarie skolpeng under två år. Denna period kan i vissa fall förlängas. I skolpengen ingår även kostnader för skolhälsovård. Särskilda introduktionsinsatser inom skola, förskola, fritidshem med mera ersätts av den statliga schablonersättningen för nyanlända flyktingar. I kommunen finns förberedelseklasser i Ekedalsskolan och i Kvarnbergsskolan.

Skolpeng per elev och år i grundskolan vårterminen 2013:

	<i>Skolpeng 2013</i>	<i>Skolpeng för förberedelse- elever</i>
Årskurs 1-5	67 082	134 164
Årskurs 6-9	75 966	151 932
Tilläggsbelopp, modersmål	7 254	
Tilläggsbelopp särskilt stöd helt belopp	182 000	
Tilläggsbelopp halvt belopp	91 000	
Fritidshem årskurs 1-3	29 601	
Fritidsklubb årskurs 4-5	7 688	

I februari 2013 går 7 barn i årskurs 1-5 och 39 elever i årskurs 6-9 i förberedelseklass.

Ekedalsskolan⁹

De yngre skolbarnen, årskurs 1-5, tas emot i verksamheten på Ekedalsskolan. För närvarande har skolan 7 barn i åldrarna 7-11 år. Antalet barn kan dock variera från månad till månad.

Skolan ansvarar för undervisning, integrering i vanlig klass, modersmålsundervisning, studiehandledningen samt kontakten med föräldrar och därmed bokningen av tolk för dessa tillfällen.

Eftersom skolan har få nyanlända elever blir baskostnaden relativt sett hög per elev. Skolpengen för Ekedalsskolans förberedelseklass 2012 täckte inte kostnaden för skolsköterska, fritids med mera.

Kvarnbergsskolan¹⁰

På Kvarnbergsskolan finns för närvarande 39 nyanlända elever i årskurs 6-9. Kvarnbergsskolan placerar nyanlända barn i mottagningsgruppen där de befinner sig

⁹ Uppgifter om Ekedalsskolan från rektor Åsa Gustafsson, 2013-02-21.

¹⁰ Uppgifter om Kvarnbergsskolan från rektor Calle Degerström, 2013-02-18.

olika lång tid beroende på bakgrundskunskaper. När de bedöms ha tillägnat sig tillräckliga kunskaper överförs de till skolans ordinarie klasser och får individuellt stöd i dessa grupper. En fördel med detta system är att eleverna snabbare blir integrerade bland de svenska eleverna.

Skolan upplever att ett problem för de nyanlända eleverna är att de ofta har för höga förväntningar och tror att de ska bli godkända snabbare än de i realiteten blir. Vissa barn har bristande skolbakgrund och är i praktiken analfabeter på sitt eget språk. De barn som inte får uppehållstillstånd och vet att de kommer att utvisas är extremt omotiverade av skolarbetet och detta leder till svårigheter i klasserna.

Skolan måste ha vakanta platser i klasserna eftersom det inte går att förutse hur många barn som anländer till skolan under läsåret. Därmed uppstår det indirekta kostnader eftersom skolan inte kan optimera sin organisation. Kvarnbergsskolan har en grundbemanning med 3 personer som arbetat länge med nyanlända elever. Skolans grundorganisation måste vara dimensionerad för att det kan komma fler elever, men ibland måste man förstärka personalstyrkan på grund av oväntad ökning av antalet elever. Kvarnbergsskolan organiserar modersmålsundervisning för hela kommunen och kan erbjuda undervisning för elever på cirka 14 språk.

Kvarnbergsskolan bedömer att den dubbla skolpengen, 151 932 kr, täcker kostnaderna för de nyanlända eleverna. Kvarnbergsskolan uppger att deras problem är att de inte har den kompetens som krävs för att möta den problematik som vissa flyktingbarn har. En stor del av eleverna i skolans mottagningsgrupp har ett tungt bagage och lärarna får roll som både lärare, kurator och terapeut. Lärare har aviserat att de inte längre klarar den svåra roll de ofta hamnar i. Skolan menar att om de ska ta hand om elever med denna komplexa problematik så måste andra myndigheter bistå skolan. I de fall eleverna inte beviljas uppehållstillstånd och ska utvisas ställs skolan inför en mycket extrem situation.

Skolan menar att det inte är något problem att ta emot ett ökat antal elever, däremot är det ett problem att inte veta om och när de kommer och att kunna hantera den problematik dessa barn ibland har. Om antalet nyanlända elever fortsätter att öka kan det vara bra att fundera över om det inte är bättre att ta emot en del av dem på andra skolor än Kvarnbergsskolan.

Gymnasieskolan¹¹

I gymnasiet finns fyra olika introduktionsprogram för ungdomar med bristande bakgrund i bland annat svenska språket. Preparandutbildning, yrkesintroduktion och individuellt alternativ och språkintruktionsprogrammet. För närvarande är 107 elever inskrivna på introduktionsprogram på gymnasiet. Av dessa finns 57 på Gustavsbergs gymnasium G2, varav 37 på språkintruktionsprogrammet. Resten finns på Värmdö tekniska gymnasium eller på andra skolor i Storstockholm. För närvarande är två av eleverna på språkintruktionsprogrammet på G2 asylsökande. För asylsökande elever får gymnasiet statlig schablonersättning, men ingen skolpeng. Av eleverna har 10 varit asylsökande men har nu fått uppehållstillstånd och därmed kommunal skolpeng.

G2 uppger att skolpengen och pengarna för modersmålsundervisning täcker verksamhetens kostnader för elever med uppehållstillstånd. Kvaliteten på verksamheten

¹¹ Uppgifter från G2:s rektor Marie Olofsson och Ingela Bram, samordnare språkintruktions G2.

skulle dock kunna höjas med en högre skolpeng. För språkintruktionsprogrammet är skolpengen 104 500 kr 2013. För övriga intruktionsprogram är skolpengen 83 900 kr 2013. Modersmålsundervisningen har en skolpeng på 7 100 kr.

Skolan får statlig schablonersättning från Migrationsverket för asylsökande ungdomar, 70 100 kr per elev och år, men ingen skolpeng. Skolan ansöker om dessa pengar var tredje månad. Skillnaden mellan den skolpeng gymnasiet får för en elev med uppehållstillstånd på språkintruktionsprogrammet och en asylsökande elev är 34 400 kr per år. Skolans kostnader för asylsökande elever är densamma som för elever med uppehållstillstånd, men ersättningen till skolan alltså lägre. Ju större andel asylsökande elever i skolan, desto sämre blir skolans ekonomi och ambitionsnivån måste därmed sänkas.

Eleverna på gymnasiet kräver insatser av skolhälsovården, elevvården, studieplanering, översättningar av utländska betyg, tolk och simundervisning. De behöver också undervisning i små grupper. För de nyanlända eleverna är skolhälsovårdens insatser omfattande.

En del elever har mycket svag skolbakgrund från sitt hemland och kräver basala skolkunskaper. Målet är att eleverna ska börja på ett nationellt program på gymnasiet och där har kraven på behörighetsgivande ämnen höjts genom gymnasiereformen 2011. G2 måste därmed erbjuda undervisning i samtliga teoretiska grundskoleämnena. För elever med stora stödbehov önskar G2 tydliga regler för ansökan om tilläggsbelopp hos finansieringsnämnden för utbildning.

G2 anser att eleverna på språkintruktionsprogrammet kräver stora insatser, men att de också tillför skolan mycket. Det är berikande för övriga elever och personal att möta olika kulturella bakgrunder. Eleverna är oftast ambitiösa och mycket positiva till skolan. Elever som fått uppehållstillstånd har börjat bygga sin nya framtid och de väljer i stor utsträckning G2 när de ska välja nationellt program.

De asylsökande eleverna kan dock vara mycket oroliga och okoncentrerade innan de fått uppehållstillstånd. Om processen blir långvarig eller resulterar i en utvisning blir det en mycket besvärlig tid som påverkar hela gruppen. Det är svårt för eleven att vara motiverad och göra sitt bästa när han inte vet om han får stanna i landet. Mottagande av asylsökande barn är ett långsiktigt åtagande med ett stort ansvar då barnen behöver en lång skolgång för att komma ifatt sina svenska skolkamrater.

På G2 finns skolsköterska, kurator, specialpedagog, tillgång till skolpsykolog vid behov, lärare i modersmål och kompetenta lärare i svenska som andraspråk. Vid behov köper G2 läkartjänster av Kvarnbergsskolans skolläkare.

Fritid

Personalen på Äppelbo hjälper ungdomarna att komma ut i samhället på sin fritid. De uppmuntras att engagera sig i föreningar och att själva söka sig till fritidssysselsättningar. Personalen följer även med på vissa aktiviteter. Barnen uppmuntras också att delta i fester och högtider med landsmän. Ungdomar som tidigare bott på Äppelbo kommer ofta och hälsar på och blir en länk ut i samhället för ungdomarna på Äppelbo.

Skolhälsovård¹²

Nyanlända barn som börjar grundskolan får ett välkomstsamtal med rektor och personal från skolan där man bland annat talar om barnets hälsa och barnet erbjuds en läkarundersökning. Vid läkarundersökningen, som tar ungefär en timme, görs en ordentlig hälsogenomgång. Barnet skickas eventuellt till vårdcentralen för provtagning och en utredning görs angående tidigare vaccinationer. Bland annat kontrolleras om barnet har skydd mot TBC.

Vid planering av skolläkarschemat för en termin utgår man från det antal elever som är inskrivna i skolan. Nyanlända barn kommer till skolan när som helst under terminen och ingår därmed inte i planeringen. Detta innebär svårigheter då dessa barn tar mycket av skolläkarens och skolsköterskans tid. Skolsköterskan bedömer vilka behov barn från näraliggande europeiska länder har av läkarbesök. De barn som kommer till skolan från Äppelbo får alltid träffa läkare. Det har visat sig att nyanlända barn ofta söker upp skolsköterskan för att prata om olika, små och stora, problem.

Skolöverläkaren är placerad på Kvarnbergsskolan. Hon jobbar 24 timmar i veckan inklusive administrativ tid. Ytterligare en läkare är anställd på 10 timmar. I läkarnas arbetstid ingår även att läsa in sig och hålla sig uppdaterade om vad som händer inom deras arbetsområde. Skolsköterska finns på Kvarnberget och Ekedal måndagar till torsdagar. På G2 arbetar en skolsköterska 30 procent och en vaccinationssköterska 1-2 dagar i månaden. Gymnasieskolan har avtal med en läkare som sköter om eleverna på de nationella programmen. Elever på språkin introduktionsprogrammet har tillgång till samma skolläkare som elever på grundskolorna. Större delen av skolläkarkostnaden för G2 går till nyanlända elever och deras hälsoundersökningar och vaccinationsföreskrivningar.

Rektor bedömer om skolan ska ha en kurator. Kvarnbergsskolan har en kurator på 20 procent. Kuratorn deltar i elevhälso teamet (EHT) och har en del elevsamtal. Kurator finns även på G2.

Det finns ingen anställd skolpsykolog i Värmdö kommun. Den tjänsten köps in vid behov. De elever som enligt skolhälsovården behöver annan vård än den man har på skolan erbjuds vård av annan vårdgivare.

Ett arbete pågår med att ta fram statistik över skolhälsovårdens besök under 2013 för att jämföra med tidigare år. Detta för att möjligen utöka antalet läkartimmar.

Skolpengen ska täcka kostnaderna för skolhälsovård. Asylsökande barn på gymnasiet får ingen skolpeng utan kostnaden för skolhälsovården ska täckas av schablonersättningen från staten.

¹² Uppgifter om skolhälsovården från Tina Leach, verksamhetschef för de medicinska insatserna inom elevhälsan.

Svenska för invandrare (sfi)¹³

Sfi-undervisningen i Värmdö kommun kan delas i två grupper; invandrare och flyktingar. Denna uppdelning är enbart baserad på finansieringskälla. Den 1 juli 2012 flyttades finansieringsansvaret för sfi för invandrare från socialnämnden till finansieringsnämnden för utbildning, som därmed avtalar med utbildningsstyrelsen om att utföra sfi-undervisning för invandrare. Socialnämnden har fortfarande kvar finansieringsansvaret för sfi för flyktingar.

Studierna i sfi bedrivs vid Centrum för Arbete och Studier (Cas). Rätt att delta i sfi har en person från och med andra kalenderhalvåret det år personen fyller 16 år, om personen är bosatt i landet och saknar sådana grundläggande kunskaper i svenska språket som sfi syftar till att ge. Kommunen ska aktivt verka för att nå dem i kommunen som har rätt till utbildningen och motivera dem att delta i utbildningen.

För närvarande är det cirka 130 personer inskrivna på sfi. Under hela 2012 var det cirka 226 sfi-studeranden på Cas. Av dessa var 63 flyktingar, varav 16 omfattades av etableringslagen.

Intag på sfi görs cirka var femte vecka. Alla nybörjare sätts då i samma grupp under fem veckor. Efter det placeras man på den kurs som motsvarar kunskapsnivån. Under 2012 har det utfärdats 159 betyg för färdiga kurser. Cirka 90 personer har avbrutit sina sfi-studier under 2012. De flesta avhoppet beror på att personen fått ett arbete. Avhoppet är vanligast på kvällskurserna. Vissa avhopp beror på att sfi-eleverna hänvisas till olika insatser som arbetsförmedlingen anvisar. Ytterligare orsaker kan vara andra studier eller att man flyttat från kommunen.

Färre betyg sätts än tidigare år, vilket främst beror på att utbildningsnivån har blivit betydligt lägre i flyktinggruppen. En person som aldrig gått i skola har i allmänhet lång väg att gå innan läskoden knäcks. Under 2012 hade 15 personer som aldrig gått i skolan i sitt hemland undervisning på Cas. Enligt skollagen har varje elev rätt till 550 timmars sfi, vilket visat sig vara otillräckligt för elever med låg utbildningsbakgrund.

Cas har initierat ett projekt, Bas-projektet, för analfabeter som finansieras med pengar från länsstyrelsen. Från 2013 är Södertälje projektägare och de flesta kommunerna i Södertörn deltar.

Sfi-pengutredningen som skulle presenteras under 2012 har fått förlängd tid och nya uppdrag. Den nationella gemensamma ersättningen som troligen kommer att bli resultatet kommer sannolikt inte att införas förrän tidigast hösten 2014. Funderingar finns även på att sfi i framtiden ska integreras med grundläggande vuxenutbildning och inte längre vara en egen skolform.

Samhällsorientering

Kommunen ska se till att nyanlända invandrare erbjuds minst 60 timmars samhällsorientering. Syftet är att underlätta de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Samhällsorienteringen ska ge en grundläggande förståelse för det svenska

¹³ Uppgifter om Cas lämnade av Eva Sonntag, biträdande rektor/enhetschef Cas.

samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Målen är att deltagarna utvecklar kunskap om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna, om den enskildes rättigheter och skyldigheter i övrigt, om hur samhället är organiserat samt om praktiskt vardagsliv.

Värmdö kommun ingår sedan 2011 i det kommungemensamma "Centrum för Samhällsorientering" och köper tjänsten till ett självkostnadspris av 5 500 kr per deltagarkurs. Detta är fördelaktigt eftersom kommunen inte bekostar tolk och undviker svårigheter att få tag på behöriga utbildare. Stockholms stad är administrativt ansvarig för centret.

Kostnaderna för samhällsorientering ska täckas av den schablonersättning för nyanlända flyktingar som kommunen tar emot. Kostnaden för samhällsorientering 2012 var 64 500 kr.

Hälsovård och psykisk ohälsa

Många nyanlända, i synnerhet ensamkommande barn, har traumaupplevelser från krig i sina hemländer och från upplevelser under själva flykten. Många, både vuxna och barn, har blivit utsatta för övergrepp och det är svårt för den utsatta att prata om sina upplevelser och ännu svårare att söka hjälp eftersom övergrepp är förknippat med skam i många kulturer. Erfarenheten visar att många flyktingar efter att de fått uppehållstillstånd uppvisar symtom på psykisk ohälsa såsom koncentrationssvårigheter, ont i kroppen, mardrömmar och svårigheter att anpassa sig till nya förhållanden.

Funktionsnedsättning

Flyktingar med funktionsnedsättning kräver extra resurser. Behov kan finnas av hjälp enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), extra språk- och tolkhjälp och bostad nära kommunikation och vård. En av svårigheterna kan vara att hitta en anpassad bostad efter behov.

Kommuner kan återsöka kostnader för personer som inte kan försörja sig på grund av sjukdom eller ett funktionshinder som de hade när de först togs emot i en kommun eller som annars har ett direkt samband med deras situation som skyddsbehövande. Kommunerna kan återsöka dessa kostnader så länge individen inte är svensk medborgare. I Värmdö kommun finns funktionsnedsatta personer med invandrarbakgrund, men inga ensamkommande barn/ungdomar.

Äldre över 65 år

Äldre över 65 år omfattas inte av etableringslagen och schablonersättningen för dessa personer är lägre. Det finns inga krav på studier eller arbete för denna grupp och kommunen har inte heller någon skyldighet att tillhandahålla aktiviteter eller kontakter. Det finns ingen skyldighet för kommunen att erbjuda samhällsinformation till personer över 65 år men kommunen har informationsskyldighet till alla medborgare enligt kommunallagen. Budget saknas för särskild information för dessa medborgare.

I Värmdö kommun finns i dagsläget 3 personer över 65 år med flyktingbakgrund som har hemtjänst.

Överförmyndarnämnden¹⁴

Varje ensamkommande asylsökande barn har rätt att få en god man som kan företräda det i Sverige enligt lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn.

Överförmyndarnämnden i Värmdö förordnar god man. Barnen placeras i kommunens hvb-hem Äppelbo där 3 platser är avsedda för asylsökande barn/ungdomar.

Den gode mannen fungerar som en spindel i nätet och ska se till att barnet får en bra första tid i Sverige. Den gode mannen för ensamkommande barn ska företräda barnet i både vårdnadshavarens och förmyndarens ställe. Det betyder att den gode mannen har rätt och skyldighet att bestämma i alla frågor som rör barnets angelägenheter, personliga såväl som ekonomiska och rättsliga. Det ligger däremot inte i gode mannens uppgift att sköta den dagliga omvårdnaden och tillsynen av barnet. Det ansvaret har familjehemmet eller hvb-boendet.

Att vara god man är ett temporärt uppdrag som ska upphöra när barnet får PUT eller varaktigt har lämnat landet. Godskapet upphör med automatik då barnet fyller 18 år och blir myndigt.

Överförmyndarnämnden har tillsyn över gode mannens uppdrag. Tillsynen består bland annat av att granska redovisningshandlingar och redogörelser som gode männen lämnar in vid uppdragets början och slut samt varje kvartal.

När barnet beviljas uppehållstillstånd i Sverige, permanent eller tidsbegränsat, ska socialnämnden anmäla behov av en särskilt förordnad vårdnadshavare hos tingsrätten.

Uppdraget som särskilt förordnad vårdnadshavare skiljer sig inte nämnvärt från uppdraget som god man för ensamkommande barn och ungdomar. Vårdnadshavaren har rätt och skyldighet att bestämma i frågor om barnets personliga angelägenheter. I takt med barnets stigande ålder och utveckling ska vårdnadshavaren ta allt större hänsyn till barnets egna synpunkter och önskemål. Särskilt förordnad vårdnadshavare lämnar en årsredovisning till överförmyndarnämnden. Överförmyndarnämnden ersätter vårdnadshavaren för förvaltning av egendom och socialnämnden ersätter den del av vårdnadshavarens arbete som avser uppdraget att sörja för person.

Överförmyndarnämnden uppskattar att arbetet med anledning av mottagandet av ensamkommande barn tar 25-50 procent av en heltidstjänst.

Gode männen får arvode. Från och med 2013 ändras principerna för arvodesutbetalningar för gode män i Värmdö kommun. Tidigare har gode männen fått timarvode för sina tjänster, men från och med 2013 ersätts de enligt en schablon. Detta kan eventuellt leda till att en del gode män får lägre arvode än tidigare vilket i sin tur kan påverka rekryteringen. Arvode till god man för tiden innan ensamkommande barn får permanent uppehållstillstånd kan till största delen återsökas från Migrationsverket. Kostnaden återsöks varje kvartal.

Arvodet för tiden efter uppehållstillstånd och innan barnet fått en särskilt förordnad vårdnadshavare återsöks hos socialnämnden. Detta för att överförmyndarnämnden ska få del av Värmdö kommuns statliga bidrag för mottagandet av de ensamkommande barnen.

¹⁴ Uppgifter om överförmyndarnämndens arbete från Maria Olsson, jurist överförmyndarnämnden/handläggarenheten

När barnen fått en särskilt förordnad vårdnadshavare får de arvode enligt samma principer som övriga ställföreträdare i enlighet med SKL:s¹⁵ riktlinjer. Detta arvode är 5-10 procent av ett prisbasbelopp per år.

Ersättningar från staten

Staten har ekonomiskt ansvar och ersätter kommunernas insatser för ensamkommande barn och andra asylsökande. Statens ekonomiska ansvar sträcker sig även till tiden efter det att uppehållstillstånd beviljats. Ansvaret begränsas dock i viss mån för den som beviljats uppehållstillstånd och folkbokförts i vistelsekommunen i och med att han eller hon därmed jämställs med kommunens övriga invånare och, i de flesta fall, blir berättigad till de sociala förmåner som utgår till dem som är bosatta i Sverige. Statens ansvar avtar med tiden. Ersättningsansvaret för ensamkommande barn upphör när barnet fyller 18 år men kan i vissa fall förlängas till dess barnet fyller 21 år.

Statens ekonomiska ansvar för boende och övriga insatser som kommunen tillhandahåller asylsökande och nyanlända flyktingar som vistas i kommunen regleras i tre förordningar;

- förordningen (1990:927) om statlig ersättning för flyktingmottagande m.m. (ErsF),
- förordningen (2002:1118) om statlig ersättning för asylsökande m.fl. och (asylersättningsförordningen)
- förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar (NyErsF).

Grundersättning

Kommuner som har avtal om mottagande av nyanlända invandrare får varje år en grundersättning motsvarande 10 prisbasbelopp, dvs. 445 000 kronor år 2013. Ersättningen betalas ut av Migrationsverket utan ansökan från kommunen.

Schablonersättning

Kommunen får en schablonersättning för de nyanlända flyktingar som kommunen tar emot. Ersättningen avser kostnader för

- mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning,
- särskilda introduktionsinsatser inom skola, förskola, fritidshem m.m.,
- utbildning i svenska för invandrare (sfi),
- samhällsorientering
- tolkning
- andra insatser för att underlätta etablering i samhället.

Schablonersättningen uppgår år 2013 till:

¹⁵ Sveriges Kommuner och Landsting.

- 83 100 kr för barn och vuxna upp till 64 år
- 52 000 kr för vuxna över 65 år

Schablonersättningen fördelas under två års tid och sker från Migrationsverket utan att kommunen behöver ansöka.

Ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd

Kommunen får ersättning för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd med ett schabloniserat engångsbelopp som differentieras utifrån ålder och mottagningsätt.

Kvotflyktingar och utlänningar som tagits emot i en kommun från Migrationsverkets anläggningsboende:

- 7 500 kr för vuxna 20-64 år
- 3 000 kr för barn och unga 0-19 år.

Anknytningar och de som bott i eget boende under asyltiden:

- 4 000 kr för vuxna 20-64 år
- 3 000 kr för barn och unga 0-19 år.

Ersättningen betalas ut till kommunen utan att kommunen behöver ansöka.

År 2012 var ersättningen till Värmdö sammanlagt 904 200 kr för etableringsflyktingar.

Ersättning för stöd och hjälp i boendet och särskilda boendeformer

Kommunen kan få ersättning med motsvarande 75 procent av kostnaderna för insatser vid särskilda behov som finns vid mottagandet på grund av ålderdom, sjukdom eller funktionshinder. Kommunen ansöker om denna ersättning från Migrationsverket.

Övriga ersättningar

Kommunen kan få ersättningar för stöd och service till vissa funktionshindrade, assistansersättning och bostadsanpassningsbidrag om behov av dessa insatser fanns vid mottagandet. Ersättning lämnas om kommunens sammanlagda kostnader per person uppgår till lägst 60 000 kr per person och år. Kommunen ansöker om ersättningen hos Migrationsverket.

Kommunen har möjlighet att återsöka ersättning för extraordinära insatser som inte täcks av andra ersättningar.

Kommunen kan ansöka om ersättning för vissa hyreskostnader för bostäder som stått tomma i väntan på anvisade personer¹⁶.

Ensamkommande barn

Ersättning för ensamkommande barn som söker asyl regleras i asylersättningsförordningen. Kommuner får statlig ersättning för mottagande av ensamkommande barn och ungdomar såväl under tiden de är asylsökande som tiden efteråt för dem som får uppehållstillstånd.

¹⁶ 32 a § NyErsF

Grundersättning

De kommuner som har en överenskommelse om att ta emot asylsökande ensamkommande barn, har rätt till en årlig ersättning om 500 000 kr¹⁷. Denna ersättning ska underlätta mottagandet och öka kvaliteten på mottagandet.

Ersättningen till kommuner för mottagande av ensamkommande barn med uppehållstillstånd är 445 000 kr¹⁸.

Ersättning för omvårdnad

Kommunen kan söka ersättning för faktiska kostnader för vård i annat hem än barnets eget¹⁹. Det ska vara faktiska kostnader som har ett direkt samband med barnets omvårdnad som t.ex. placering i familjehem eller placering på institution eller jourhem. För familjehem består kostnaden oftast av en arvodesdel inklusive lönekostnadspålägg samt omkostnadsdel. Ansökan om ersättning lämnas till Migrationsverket.

Schablonersättning för boendeplatser

Kommunen får ersättning för överenskomna boendeplatser för ensamkommande barn/ungdomar som har uppehållstillstånd. Ersättningen för vård i annat hem än barnets eget ska, oavsett om den bedrivs inom kommunens eget platsboende, inom extern vårdgivares verksamhet eller i familjehem, täcka kostnaderna för personal, kost, logi och omvårdnad. Ersättningen är:

- 1 600 kr per dygn per överenskommen plats
- 300 kr per dygn för varje belagd plats.

Kommunen får ersättning för utredning av ensamkommande barn vid placering i familjehem²⁰:

- 39 000 kr vid placering i familjehem
- 31 000 kr vid placering i hem för vård eller boende (t.ex. Äppelbo)

Kommunen kan ansöka om ersättning för betydande extraordinära kostnader.

Schablonersättning för ensamkommande asylsökande barns skolgång 2013²¹:

- 38 600 kr per år per barn i förskola
- 31 500 kr per elev och år i förskoleklass
- 61 800 kr per elev och år i grundskola, obligatorisk särskola, specialskola och sameskola
- 70 100 kr per elev och år i gymnasieskola och gymnasiesärskola

¹⁷ 1 b § asylersättningsförordningen

¹⁸ 2 och 9 §§ NyErsF

¹⁹ § 9 2010:1122

²⁰ Asylersättningsförordningen § 7a

²¹ Asylersättningsförordningen § 5.

Ansökan om ersättning görs kvartalsvis och bör göras för varje utbildningsform för sig. Schablonersättningen förväntas täcka de kostnader som kommunen har för tillhandahållande av skolundervisning till asylsökande barn. Kostnaderna som kommuner har för skolskjuts ingår i schablonersättningen. Schablonersättningen fördelas under två års tid.

Kommunen kan ansöka om ersättning för extra kostnader för elever med särskilda behov och för andra extraordinära kostnader för skolverksamhet.

Ersättning för god man och särskilt förordnad vårdnadshavare

Kommunens ersätts för faktiska kostnader för god man under asyltiden och när barnen beviljats uppehållstillstånd. Den kommun som tar emot barnet får ett engångsbelopp om 30 000 kronor som delvis är tänkt att täcka kostnader för god man²². Kostnader för särskilt förordnad vårdnadshavare ersätts inte.

Länsstyrelsens förslag till fördelning

Förhandlingar pågår mellan de 26 kommunerna i Stockholms län och Länsstyrelsen om mottagandet av flyktingar i länet 2013. Länsstyrelsen har gjort ett förslag till fördelning, se bilaga 2. Förslaget innebär att Värmdö kommun ska ta emot:

- 7 asylsökande ensamkommande barn,
- 10 boendeplatser för barn med uppehållstillstånd,
- 7-45 anvisningsbara platser för flyktingar.

Länsstyrelsen vill dessutom att Värmdö tar emot 15-25 flyktingar som ordnar eget boende inklusive ensamkommande barn med uppehållstillstånd.

Den förhandling om mottagande av flyktingar som Värmdö kommun och länsstyrelsen påbörjade 2011 utgick från socialnämndens förslag om 65 platser. På begäran av socialkontoret har fördelningen för Värmdö gjorts om så att den nu är 7-45. Detta utan att justeringar skett i resten av länet då fördelning och förhandlingar redan påbörjats. Intervallet 15-25 flyktingar baseras på antalet ensamkommande barn som beräknas få uppehållstillstånd (i förhållande till förslag om 7 asylplatser) samt historik av tidigare egenbosatta och direktinresta anhöriga. Det lägre intervallet (15) förhåller sig till en lägre invandring än vad som nu är fallet och det högre (25) till det prognostal som Migrationsverket fastställt för 2013. Länsstyrelsens förslag om utökning av antalet asylplatser för ensamkommande barn från 3 till 7 utgår från en jämn fördelning i länet enligt avsiktsförklaringen, bilaga 3.

Ekonomiska konsekvenser

Länsstyrelsens förslag om en ökning av mottagandet av antalet nyanlända och ensamkommande barn innebär ett stort utökat åtagande för kommunen, särskilt inom socialnämnden, överförmyndarnämnden och finansieringsnämnden för utbildning.

²² NyErsF § 31

Det är inte lätt att räkna ut vad mottagandet av en flykting eller ett ensamkommande barn/ungdom kostar kommunen. Varje person har individuella behov och olika förutsättningar för etablering i det svenska samhället. Ovanstående genomgång av kommunens åtaganden pekar på att kostnaderna för kommunen för mottagandet av nyanlända överstiger de statliga ersättningarna.

Kostnader för verksamheter som inte täcks av ersättningar från staten eller från beställaren.

- Utredningskostnader inom socialkontoret.
- Finanseringsnämnden för utbildning och socialnämnden har inte full täckning för kostnader. Fler flyktingar och fler asylsökande innebär behov av resursförstärkning för nämnden.
- Kostnader som gymnasiet har för asylsökande elever där schablonersättningen inte räcker och skolan inte får någon skolpeng.
- Kostnader som Ekedalsskolan har för nyanlända elever där skolpengen inte räcker.

Dessutom kan socialkontoret få kostnader för tiden mellan de nyanlända beviljas uppehållstillstånd tills de får etableringsersättning och andra ersättningar från statliga myndigheter ("glappet") samt extraordinära kostnader för flyktingar som ska gå att återsöka, men som inte ersätts.

Ovanstående kostnader är sådana som verksamheterna uppger att de har i dagsläget. Vid en ökning av mottagandet av flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar ökar samtidigt de statliga ersättningarna. Det är dock rimligt att anta att kostnaderna inte kommer att täckas av ersättningarna fullt ut.

Bedömning

Värmdö kommun har en vilja att ta emot nyanlända flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar. Ambitionsnivån är hög. Kommunens faktiska möjligheter att göra detta är dock begränsade av bristen på bostäder. Detta har tidigare inneburit att avtal om antal nyanlända som kommunen har åtagit sig att ta emot aldrig har kunnat uppfyllas.

Mottagandet av flyktingar i Värmdö kommun ska ske på ett ansvarsfullt och bra sätt för dem som anländer till kommunen. Socialnämndens förslag om mottagande är ett mer realistiskt förslag än länsstyrelsens förslag till avtal. Därför bör Värmdö kommun förhandla med länsstyrelsen om de nivåer på mottagandet som socialnämnden föreslagit, dvs. ett årligt mottagande av 5-30 flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar och 5 asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar.

Socialnämnden uppskattar att det årligen behövs 10-12 lägenheter av varierande storlek för att kunna uppfylla mottagandet av 5-30 flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar. Värmdö Bostäder har en lång kö och många sociala förturer och anser inte att de har möjlighet att erbjuda de lägenheter det finns behov av. För att förbättra möjligheterna att kunna erbjuda nyanlända bostäder bör ett avtal träffas med Värmdö Bostäder AB om tilldelning av lägenheter för flyktingmottagandet.

Vid uträkning av antalet flyktingar en kommun förväntas ta emot använder länsstyrelsen det så kallade länstalet. Som tidigare beskrivits värderas arbetsmarknadens förutsättningar, folkmängd och demografiska förutsättningar högre än utbudet av tillgängliga bostäder. Bostadsbristen är stor i de flesta av kommunerna i Stockholms län och det är troligt att de brottas med samma problem som Värmdö kommun angående bristen på bostäder för flyktingar. Ett intensivt arbete med att försöka lösa bostadsproblemen på olika sätt är nödvändigt, både i kommunen och i regionen.

Förslag till fördelning - flyktingmottagande i Stockholms Län 2013

Kommun	Asylplatser ensamkommande barn	Prognostiserat EBO-mottagande 2013** (inklusive ensamkommande barn med UT)	Anvisningsbara platser	
Botkyrka	7	200 - 255	7 - 22	
Danderyd	7	15 - 25	25	
Ekerö	6	10 - 20	20	
Haninge	7	100 - 135	7 - 20	
Huddinge	7	180 - 240	7 - 30	
Järfälla	7	170 - 230	7 - 10	
Lidingö	8	15 - 25	40	
Nacka	9	80 - 90	7 - 32	
Norrtälje	8	90 - 110	7 - 25	
Nykvarn	6	10 - 15	7 - 10	
Nynäshamn	6	40 - 60	7 - 15	
Salem	6	25 - 30	7 - 15	
Sigtuna	*	20 - 90	0 - 7	
Sollentuna	8	80 - 100	7 - 22	
Solna	*	70 - 80	0 - 7	
Stockholm	57	2045 - 2855	0 - 7	
Sundbyberg	6	145 - 195	7 - 15	
Södertälje		1070 - 1490	0 - 7	
Tyresö	7	40 - 50	7 - 30	
Täby	8	15 - 30	30	
Upplands-Bro	6	55 - 70	7 - 15	
UpplandsVäsby	6	85 - 120	7 - 15	
Vallentuna	7	50 - 60	7 - 15	
Vaxholm	6	10 - 20	15	
Värmdö	7	15 - 25	7 - 45	Från början 65***
Österåker	7	20 - 40	30	
Summa	209	4655 - 6460	330 - 524	330-544

*= ankomstkommun

**= baserat på EBO bosättning 2009-2011, och prognos om 6188 individer till AB län 2013 (17% av totalen)

***=pågående förhandling våren som påbörjats 2011, - nu ny förhandling

Avsiktsförklaring rörande mottagande av ensamkommande barn i Stockholms län

De 26 kommunerna i Stockholms län har genom Kommunförbundet Stockholms Län och tillsammans med Länsstyrelsen under de senaste åren utvecklat en regional och delregional samverkan rörande introduktion av nyanlända flyktingar som beviljats uppehållstillstånd. Denna samverkan syftar till att förkorta tiden från ankomst till arbete för de vuxna, och ge en bra introduktion till barn och ungdomar. Ett resultat av denna samverkan kommunerna emellan är en överenskommelse från slutet av 2009, som syftar till ökad samordning och utveckling av introduktionsinsatser samt till en jämnare spridning av nyanländas bosättning i länet.

Mot bakgrund av den ökande inströmningen av ensamkommande asylsökande barn och ungdomar i vårt län, och det stora behovet av fler mottagningsplatser i kommunerna, tar länets 26 kommuner gemensamt ansvar för att utöka och långsiktigt upprätthålla nya anvisningsplatser för ensamkommande barn, i den omfattning som är rimlig i förhållande till vårt läns storlek. Detta är mycket angeläget särskilt mot bakgrund av det stora ansvar som hittills tagits av ankomstkommunerna Solna och Sigtuna när det gäller ensamkommande asylsökande barn, liksom av de större mottagningskommunerna när det gäller det ordinarie flyktingmottagandet.

I dag har några kommuner i Stockholms län avtal om 140 platser för mottagande av ensamkommande barn. Länets kommuner avser att gemensamt och solidariskt öka antalet med drygt 200 platser, så att länet totalt kan erbjuda drygt 340 platser, vilket motsvarar en rimlig andel av totala platsantalet i Sverige. Detta förutsätter ett mycket större antal överenskommelser än tidigare. Platserna ska i samråd med Länsstyrelsens och Migrationsverket kunna användas till flera olika grupper av ensamkommande: asylsökande, ungdomar som nyligen beviljats uppehållstillstånd, ungdomar i så kallat EBO-boende som behöver utredas samt ungdomar som fått avvisningsbeslut.

Kommunernas och Länsstyrelsens ambition är även att långsiktigt samverka för att upprätthålla och höja kvaliteten i mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar. Det finns behov av att höja kunskap och kompetens hos medarbetarna, att utveckla samverkan mellan socialtjänst, skola och gode män, att utveckla samarbetet med frivilligorganisationer, att samarbeta kring erbjudande av praktik- och utbildningsplatser med mera. Alla kommuner kan både bidra till, och dra nytta av denna samverkan på olika sätt.

Stockholm 2010-02-05

Kommunförbundet Stockholms Län

Erik Langby
Ordförande

Länsstyrelsen i Stockholms län

Per Unckel
Landshövding

Vårlyjus AB

Vårlyjus är ett företag som ägs av 25 kommuner i Stockholms län. Vårlyjus AB är verksamt inom ett antal områden inom barn- och ungdomsvården. Företaget bedriver kris- och utredningsverksamhet i såväl dygnsvård som öppenvård, jour- och familjehemsverksamhet, öppenvårdsbehandling, längre tids behandling med undervisning för låg- och mellanstadiebarn, samt familjerådgivning på uppdrag av ett antal kommuner i Stockholms län.

Sedan hösten 2007 driver Vårlyjus AB även ungdomsboende för asylsökande och för ungdomar som beviljats permanent uppehållstillstånd.

Vårlyjus ungdomsboenden erbjuder boende för minderåriga ungdomar, som kommit ensamma till Sverige och sökt asyl. Ungdomarna anvisas under asylprövningstiden plats i de kommuner som tecknat avtal med Migrationsverket som anvisningskommuner. Genom avtal med ett antal kommuner driver Vårlyjus gruppboende för ungdomar i asylprocessen, s.k. asylboende. Vårlyjus tar även emot ungdomar, som beviljats permanent uppehållstillstånd (PUT) och som behöver ett hvb-boende med vuxenstöd under sin första tid i Sverige. Dessutom har Vårlyjus Stöd- och träningsboende i Häggvik, Järfälla och Nacka.

Målsättningen i boendet är att ge den unge ett adekvat vuxenstöd och att skapa en så välfungerande vardag som möjligt. Ungdomarna får hjälp med sin skolgång och erbjuds en aktiv och meningsfull fritid. Under vistelsen i PUT-boendet inleds introduktionen till det svenska samhället.

Vårlyjus AB har ett ungdomsboende beläget i Nacka där ungdomar från Värmdö kommun har möjlighet till placering.

Kostnaden för placering på ungdomsboende i Vårlyjus ungdomsboende 1 750 kr per dygn per plats.

Se www.varljus.se

Socialnämnden 2013-02-05 § 6

13SCN/0011

Överenskommelse om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare

Socialnämndens beslut

1. Värmdö kommun tecknar avtal med Länsstyrelsen i Stockholm om årligt mottagande av 5-30 flyktingar och ensamkommande barn/ungdomar varav
 - a. omkring 15 ska tas emot genom att de anvisas plats för bosättning i kommunen via arbetsförmedlingen eller Migrationsverkets försorg, och
 - b. övriga 15 beräknas bosätta sig på egen hand.
2. Värmdö kommun tecknar avtal med Länsstyrelsen i Stockholm att antalet asylplatser för mottagande av ensamkommande barn/ungdomar utökas från 3 platser till 5 platser och att avtal om tillhandahållande av så kallade PUT-platser särskiljs.
3. Värmdö kommun tecknar avtal med Värmdö Bostäder AB om tilldelning av adekvat antal bostadslägenheter för fullgörande av mottagande av nyanlända och ensamkommande barn/ungdomar.
4. För det fall avtal enligt ovan tecknas, begär en budgetförstärkning motsvarande kostnaden för en (1) handläggartjänst på IFO barn och ungdom.
5. För det fall avtal enligt ovan tecknas, teckna avtal med AB Vårlljus om 5 asylplatser.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige punkt 1-3
Socialnämnden punkt 4-5

Ärendebeskrivning

Socialkontoret har fått i uppdrag att utreda Länsstyrelsens avtalsförslag för mottagande av nyanlända och ensamkommande barn/ungdomar.

Länsstyrelsen har inkommit med förslag om avtal om mottagande av 7 – 45 nyanlända och ensamkommande barn/ungdomar. Detta innebär en ökning med ett tjugotal nyanlända per år, jämfört med Värmdö Kommuns nuvarande avtal med Migrationsverket.

Vidare föreslår Länsstyrelsen att Värmdö Kommun utökar antalet asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar från 3 till 7. Mottagande av asylsökande barn/ungdomar är ett omfattande uppdrag för kommunen, som kräver stora resurser både när det gäller utredningar och insatser. Varje asylplats genererar i genomsnitt 3 ensamkommande barn/ungdomar per år. En ökning

justering

utdragsbestyrkande

till 7 asylplatser innebär därmed mer än en fördubbling av antalet boendeplatser.

Arbetsförmedlingen har ansvaret för etablering av flyktingar enligt etableringslagen de första två åren efter uppehållstillstånd. Kommunen ansvarar, utöver det generella ansvaret som gäller alla kommuninvånare enligt kommunallagen, för bosättning, SFI, samhällsorientering och socialt stöd. För ensamkommande barn/ungdomar tillkommer ett omfattande ansvar.

Kommunen erhåller årligen en fast grundersättning från staten vid tecknande av avtal för mottagande av nyanlända. Till det tillkommer under etableringstiden en schablonersättning per nyanländ. Dessa ersättningar är tänkta att täcka kostnaderna för kommunens insatser för SFI, samhällsorientering, komplettering av försörjningsstöd, bosättning mm. Kommunen har möjlighet att återsöka ersättning för extraordinära insatser.

För mottagande av ensamkommande barn/ungdomar erhåller kommunen ersättning dels för en första utredning dels en ersättning per dygn och barn/plats. En kommun som tar emot ensamkommande barn/ungdomar har, utöver grund- och schablonersättning, rätt till ersättning för vissa kostnader som har ett direkt samband med barnets boende och omvårdnad.

Mot bakgrund av den genomlysning av konsekvenser för Värmdö kommun av ett utökat mottagande av nyanlända och ensamkommande barn/ungdomar föreslås Socialnämnden rekommendera kommunfullmäktige att teckna avtal om mottagande av 5-30 nyanlända och ensamkommande barn/ungdomar, och att utöka antalet asylplatser för ensamkommande barn/ungdomar till 5. Vi bedömer att förutsättningen för att kommunen ska kunna fullgöra ett sådant åtagande är dels att avtal tecknas med Värmdö Bostäder AB om tilldelning av adekvata bostäder, dels att avtal tecknas med AB Vårlyjus om köp av 5 asylplatser och slutligen att socialkontoret erhåller en budgetförstärkning motsvarande en (1) handläggartjänst på IFO barn och ungdom.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse 2012-11-21

Överenskommelse om mottagande och bosättning av nyanlända invandrare

Överenskommelse om anordnande av boende för asylsökande barn utan

legal vårdnadshavare i Sverige, s.k. ensamkommande barn

Överenskommelse om anordnande av boende för barn utan legal

vårdnadshavare i Sverige, s.k. ensamkommande barn, med

uppehållstillstånd

Avtalsförslag Vårlyjus AB

Tabell 1

Sändlista

Kommunfullmäktige

Socialkontoret

justering

utdragsbestyrkande

Följande personer har bidragit med information till skrivelsen:

Birgitta Hart Carpenter, utvecklingsledare, enheten för arbetsmarknads- och rättighetsfrågor,
Länsstyrelsen i Stockholms län

Calle Degerström, rektor på Kvarnbergsskolan

Åsa Gustafsson, rektor på Ekedalsskolan

Tina Leach, verksamhetschef för de medicinska insatserna inom elevhälsan

Marie Olofsson, rektor på Gustavsbergs Gymnasium, G2

Ingela Bram, samordnare språkintröduktion, Gustavsbergs Gymnasium, G2

Eva Sonntag, biträdande rektor/enhetschef Cas

Björn Blomqvist, VD Värmdö Bostäder

Peter Fahlander, ekonom, kundvals- och finansieringsavdelningen

Ylva Sjögren, socialchef

Jonas Krook, enhetschef ekonomi, socialkontoret

Karin Jöback, enhetschef, socialkontoret

Helena Helin, gruppchef ungdomsgruppen, socialkontoret

Nedhal Pirababi, flyktingsamordnare

Carin Danielsson, Äppelbo

Sylvia Sundberg, chef funktionshindrade och beroende, socialkontoret

Maria Olsson, jurist överförmyndarnämnden/handläggarenheten

Carina Widmark, chef äldreheten
